KAUNO TIRKILIŠKIŲ MOKYKLA-DARŽELIS

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS PROGRAMA

„MES TIKRI DRAUGAI“

Programos šūkis

TIKRAS DRAUGAS NEIŠDUOS, BET PADĖS IR PAGUOS!

Parengė VGK nariai: direktorės pavaduotoja ugdymui Rūta Pėželienė
Psichologė Gerda Solomatina
Logopedė Dalia Ješkevičienė
Mokytoja Agnė Želvienė
Soc.pedagogė Vilija Radkevič
Auklėtoja Lina Belskuvienė

Kaunas,
2023

Patyčios – įvairus elgesys, kai vaikai žemina, skaudina vieni kitus. Tai gali būti kabinėjimasis, pravardžiavimas, erzinimas, stumdymas, mušimas, pinigų atiminėjimas, kuprinės, sąsiuvinių ar kitų daiktų atiminėjimas, apkalbinėjimas, ignoravimas, gąsdinimas, piktų, erzinančių SMS žinučių ar elektroninių laiškų siuntinėjimas. Kartais patyčios gali atrodyti panašios į draugų pajuokavimus ar draugiškus patraukimus per dantį. Tačiau patyčios nėra humoro forma! Kai juokaujama, linksma būna abiem žmonėms, o tyčiojantis linksma tik vienam vaikui – kitas tuo metu jaučiasi labai įskaudintas.

Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje-darželyje, kurioje ugdytiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė ugdytinių savijauta ir saugumas mokykloje-darželyje susijęs su emocine ugdytinių, mokyklos-darželio darbuotojų, tėvų (toliau – mokyklos-darželio bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

Programa „Mes tikri draugai“ nukreipta į visus mokyklos-darželio ugdytinius, kuria siekiama išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems ugdytiniams, kuriems visai mokyklai-darželiui taikoma prevencijos programa yra nepaveiki ir jos nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos - organizuojami socialinių įgūdžių ugdymo užsiėmimai, bei teikiama švietimo pagalbos specialistų (socialinio pedagogo, psichologo) pagalba.

Programos „Mes tikri draugai“ tikslai:

- Mokyti vaikus tinkamo, socialiai priimtino elgesio, skatinti jų saviraišką ir kūrybiškumą bendraujant.
- Ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų.
- Skatinti ugdytinius vadovautis Kauno Tirkiliškių mokyklos-darželio ugdytiniu sukurtu draugystės šūkiu „Tikras draugas neišduos, bet padės ir paguos“.

Programos „Mes tikri draugai“ įgyvendinimas.

Programa skirta ikimokyklinukams, priešmokyklinukams ir 1-4 klasių mokiniams. Temos (užsiėmimai) sudarytos vadovaujantis atnaujintomis socialinio, emocinio ir sveikos gyvensenos programos gairėmis. Naudojami resursai - Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa 2006m, Socialinio, emocinio ir sveikos gyvensenos ugdymo rekomendacijos, Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m ir Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas 2009m. Programos pagalba Kauno Tirkiliškių mokykloje-darželyje nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai. Užsiėmimai vykdomi integruojant į ugdymo procesą ir klasės valandėlių metu, ikimokyklinukams užsiėmimo metu. Užsiėmimus veda klasės mokytoja, grupės auklėtojos bendradarbiaujant su mokyklos-darželio specialistais. Programa įgyvendinama per vienerius mokslo metus.

Programos efektyvumo vertinimo būdas: anoniminė anketinė apklausa ugdytiniams pateikiama rugsėjo mėnesį (prieš pradedant įgyvendinti programą), pakartotinai anoniminė anketa ugdytiniams pateikiama gegužės mėnesį (programą įgyvendinus).

TEMINIS IŠPLANAVIMAS:

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis

EIL. NR.	MOKYMO(SI) TURINIO SRITIS	MOKYMO(SI) TURINIO TEMA	UGDOMI PASIEKIMAI	PROGRAMA/ METODINĖ PRIEMONĖ	Atsakingi asmenys
1.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kas aš esu? Anketinė apklausa ugdytiniams.	Apibūdina save, atpažįsta savo asmenines savybes.	Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 5-6psl. Mokyklos-darželio specialistų parengta anketa.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai
2.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kaip išreikšti ir pažinti savo jausmus?	Papasakoja apie skirtingas emocijas, išskiria emocijų intensyvumą, apibūdina ryšį tarp jausmų, žodžių ir kūno kalbos.	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 62 psl. Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 50-55psl.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
3.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kaip laikytis nurodymų? Susitarimai klasėje, grupėje	Papasakoja, kaip mokytoja gali padėti, kas gali padėti namie šeimoje ir bendruomenėje, prireikus prašo pagalbos	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 25 psl. Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 25-34psl.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)

				Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 64-66psl.	
4.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Savimonė. Koks aš esu?	Atpažįsta ir apibūdina savo savybes, vertybes ir jas susieja su elgesiu.	Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 11-22psl.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
5.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip išklausyti ir išgirsti?	Mokosi išklausyti iki galo kalbantįjį, atpažįsta ir paaiškina, kodėl svarbu rodyti gero klausymo įgūdžius.	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 19 psl. Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 71-72psl.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
6.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip dirbti grupėse?	Dirba, bendradarbiauja grupėje ir atlieka paskirtą užduotį.	Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 35-44psl.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
7.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Aš noriu tau padėti ir tave palaikyti.	Išreiškia palaikymą įvairioms grupėms, noriai padeda prašantiems pagalbos.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 46psl. 26 pamoka	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
8.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip stabdyti patyčias?	Paaiškina, kas yra patyčios, kaip reikia į jas	Pagal mokyklos-darželio specialistų parengtą	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)

			reaguoti ir stabdyti, analizuoja, kur dažniausiai vyksta patyčios ir kaip gali padėti tiems, iš kurių tyčiojasi.	priemonių planą, patvirtintą mokyklos direktorės Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 15-17psl.	
9.	Atsakingi sprendimai ir elgesys	Kas yra atsakingumas, pagarba ir atsakomybė?	Pateikia pavyzdžių, kokiose situacijose ir kaip galima atsakingumą, pagarbą ir atsakomybę pademonstruoti, ir veikia sąžiningai, atsakingai ir pagarbiai.	Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 49-58psl.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
10.	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Pateikia žalingo elgesio pavyzdžių, paaiškina, kaip pavojų keliantis elgesys sukelia grėsmę sveikatai, gyvybei ir turtui, pademonstruoja, kaip pasipriešinti grėsmę keliančiam elgesiui. Paaiškina, kam reikalingas Bendrasis pagalbos centras. Pasako skubiosios pagalbos 112 numerį ir kokiais atvejais reikia juo skambinti. Paaiškina, kaip vengti nelaimingų atsitikimų.	Gyvenimo įgūdžių metodinės rekomendacijos ikimokyklinukams(2-oji laida). 2004m. 62-66psl. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, 2006m. 36 psl.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
11.	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Paaiškina, kodėl svarbu turėti dienos režimo ir sveikatos saugojimo planą.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 27psl. 12-13 pamoka	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)

				Pagal mokyklos-darželio specialistų parengtą priemonių planą, patvirtintą mokyklos direktorės.	
12.	Apibendrinimas	Anketinė apklausa mokiniams.	Su mokytojos pagalba palygina rezultatus su metų pradžioje pateikta anketa, analizuoja ir daro išvadas.	Mokyklos-darželio specialistų parengta anketa.	Grupės vadovė, švietimo pagalbos specialistai

1 -2 KLASIŲ MOKINIAMS

EIL. NR.	MOKYMO(SI) TURINIO SRITIS	MOKYMO(SI) TURINIO TEMA	UGDOMI PASIEKIMAI	PROGRAMA/ METODINĖ PRIEMONĖ	Atsakingi asmenys
1.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kas aš esu? Anketinė apklausa ugdytiniams.	Apibūdina save, atpažįsta savo asmenines savybes. Stiprina savo asmenines savybes.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 17psl.1-2 pamoka Mokyklos-darželio specialistų parengta anketa. Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 51psl.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai

2.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kaip išreikšti ir pažinti savo jausmus?	Papasakoja apie įvairias situacijas ir tai, kokias emocijas jose gali jausti, išskiria emocijų intensyvumą, apibūdina ryšį tarp jausmų, žodžių ir kūno kalbos. Paaiškina, kas sukelia stiprias emocijas, ir pasako, kaip jas gali nuraminti ir kada reikia pagalbos	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 62 psl. Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 21psl.3 pamoka Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 50-55psl.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
3.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kaip laikytis nurodymų? Susitarimai klasėje, grupėje	Papasakoja, kokie asmenys gali padėti tobulėti mokykloje, namie šeimoje ir bendruomenėje, prireikus prašo pagalbos	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 25 psl. Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 18psl .4 pamoka Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 64-66psl.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
4.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Savimonė. Koks aš esu?	Atpažįsta ir apibūdina savo savybes, vertybes ir jas susieja su elgesiu.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 19psl .5-6 pamoka	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
5.	Santykiai ir	Kaip išklausyti ir	Išklauso iki galo	Socialinių įgūdžių ugdymo	Klasės vadovė, švietimo pagalbos

	bendradarbiavimas	išgirsti?	kalbantįjį, atpažįsta ir paaiškina, kodėl svarbu rodyti gero klausymo įgūdžius, reaguoja, jeigu reikia kam nors emocinės paramos	vadovas, 2009m. 19 psl. Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 44-45psl. 23-24 pamoka	specialistai (pagal poreikį)
6.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip dirbti grupėse?	Dirba, bendradarbiauja grupėje ir atlieka paskirtą vaidmenį. Paaiškina darbo grupėje sėkmės požymius.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 45psl. 25 pamoka	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
7.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Aš noriu tau padėti ir tave palaikyti.	Išreiškia palaikymą įvairioms grupėms, apibūdina, kaip domėjimasis, bendravimas su skirtingų kultūrų asmenimis praturtina gyvenimą.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 46psl. 26 pamoka	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
8.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip stabdyti patyčias?	Paaiškina, kas yra provokacija, išvengia konfrontacijos išreiškiant kitam mintis panaudodamas tvirtus „Ne“ sakymo įgūdžius. Paaiškina, kas yra patyčios, kaip reikia į jas reaguoti ir stabdyti, analizuoja, kur dažniausiai vyksta patyčios ir kaip gali padėti tiems, iš kurių tyčiojasi.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 52-53psl. 29-31 pamoka Pagal mokyklos-darželio specialistų parengtą priemonių planą, patvirtintą mokyklos direktorės	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
9.	Atsakingi sprendimai ir elgesys	Kas yra atsakingumas,	Paaiškina, kas yra sąžiningumas,	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)

		pagarba ir atsakomybė?	atsakomybės ir pagarba, pateikia pavyzdžių, kokiose situacijose ir kaip galima šias savo savybes pademonstruoti, ir veikia sąžiningai, atsakingai ir pagarbiai.	ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 54psl. 33-34 pamoka	
10.	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Pateikia žalingo elgesio pavyzdžių, paaiškina, kaip pavojų keliantis elgesys sukelia grėsmę sveikatai, gyvybei ir turtui, pademonstruoja, kaip pasipriešinti grėsmę keliančiam elgesiui. Paaiškina, kas yra taršos šaltinis, kaip jį atpažinti ir elgtis jį pamačius, saugiai evakuojasi iš mokyklos. Paaiškina, kam reikalingas Bendrasis pagalbos centras. Pasako skubiosios pagalbos 112 numerį ir kokiais atvejais reikia juo skambinti. Paaiškina, kaip vengti nelaimingų atsitikimų. Argumentuoja, kodėl svarbu atpažinti netinkamą prisilietimą, kodėl apie jį svarbu pranešti patikimam suaugusiajam.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 25psl.-26psl. 8-11 pamoka Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, 2006m. 36 psl.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
11.	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Paaiškina, kodėl svarbu turėti dienos režimo ir sveikatos saugojimo	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės	

			planą, susikuria savo ir paaiškina, kaip sekasi jo laikytis. Atpažįsta ir pademonstruoja pirmosios pagalbos įgūdžius, esant kvėpavimo sutrikimams, fiksuoja lūžius, pasako pagalbos teikimo algoritmą, bandо daryti dirbtinį kvėpavimą. Paaiškina, kas yra pavojingos ir nežinomos medžiagos, kaip su jomis elgtis, pateikia vaistų, psichoaktyviųjų ir kitų pavojingų medžiagų pavyzdžių.	rekomendacijos. 2023m. 27psl. 12-13 pamoka Pagal mokyklos-darželio specialistų parengtą priemonių planą, patvirtintą mokyklos direktorės.	
12.	Apibendrinimas	Anketinė apklausa mokiniams.	Apibendrina informaciją, padaro išvadas. Rezultatus palygina su metų pradžioje pateikta anketa.	Mokyklos-darželio specialistų parengta anketa.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai

3-4 KLASIŲ MOKINIAMS

EIL. NR.	MOKYMO(SI) TURINIO SRITIS	MOKYMO(SI) TURINIO TEMA	UGDOMI PASIEKIMAI	PROGRAMA/ METODINĖ PRIEMONĖ	Atsakingi asmenys
1.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kas aš esu? Anketinė apklausa ugdytiniams.	Apibūdina save, atpažįsta savo asmenines savybes, pritaiko savo elgesiui. Stiprina savo	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai

			asmenines savybes.	20psl.1-2 pamoka Mokyklos-darželio specialistų parengta anketa. Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 51psl.	
2.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kaip išreikšti ir pažinti savo jausmus?	Paaiškina, kas yra jausmai, emocijų raiškai taiko proceso „mintys-veiksmai-emocijos“ logiką, paaiškina, kada neigiamos emocijos gali tapti naudingos. Atpažįsta ir įvardija fizinius pojūčius ir emocijas, kurie rodo grėsmę keliantį pavojų ar nerimą, pademonstruoja išmoktos nusiraminimo sekos „Įvardyk emociją – nusiramink – apmąstyk“ žingsnius.	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 62 psl. Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 21-22psl. 3-5 pamoka. Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 50-55psl.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
3.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kaip prisidėti prie bendruomenės ir siekti bendrų tikslų?	Paaiškina, kaip patirtos nesėkmės gali padėti siekti išsikeltų sėkmių, pateikia pavyzdžių, kaip asmeniškai prisideda prie bendruomenės gerovės ir kaip – bendruomenė	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 25 psl. Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 23psl .6 pamoka Learning to be Metodinis rinkinys socialinių ir	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)

				emocinių įgūdžių ugdymui ir vertinimų mokykloje, 2020 m. 64-66psl.	
4.	Savęs pažinimas ir asmeniniai tobulėjimo tikslai	Kaip save motyvuoti?	Išsikelia mokymo(si) tikslą, fiksuoja pažangą žodžiu, raštu, paaiškina, kas yra vidinė ir išorinė motyvacija, pateikia vidinės motyvacijos pavyzdžių iš savo patirties	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 47psl .22-24 pamoka	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
5.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip išklausyti ir išgirsti?	Iš žodinių ir nežodinių užuominų paaiškina kito žmogaus jauseną ir tinkamai į ją reaguoja, įvardija, pateikia abipusės pagarbos pavyzdžius, pagarbiai elgiasi.	Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas, 2009m. 19 psl. Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 38-39psl. 15-17 pamoka	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
6.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip dirbti grupėse?	Paaiškina, kaip vertybės padeda sutarti grupės nariams, įsipareigoja ir prisiima atsakomybę dirbant grupėje, komandoje, kartu su grupe nustato bendrus tikslus.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 49psl. 25-26 pamoka	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
7.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Aš noriu tau padėti ir tave palaikyti.	Paaiškina, kas yra privatumas, pasakoja apie skirtingų žmonių bendravimo ypatumus, argumentuoja, kaip skirtingi žmonės praturtina vieni kitų	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 55psl. 29-31 pamoka	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)

			gyvenimą. Apibūdina lyderio savybes.		
8.	Santykiai ir bendradarbiavimas	Kaip stabdyti patyčias?	Paaiškina, kas yra teigiamas ir neigiamas bendraamžių spaudimas, ir pademonstruoja, kaip atsispirti, paaiškina ir pateikia pavyzdžių, kaip atskirti problemos įvardijimą nuo kaltinimo. Paaiškina, kaip jaučiasi visi patyčių dalyviai, pademonstruoja veiksmingus atsako į patyčias būdus.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 52-53psl. 29-31 pamoka Pagal mokyklos-darželio specialistų parengtą priemonių planą, patvirtintą mokyklos direktorės	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
9.	Atsakingi sprendimai ir elgesys	Kas yra atsakingumas, pagarba ir atsakomybė?	Paaiškina, kas yra sąžiningumas, atsakomybės ir pagarba, pateikia pavyzdžių, kokiose situacijose ir kaip galima šias savo savybes pademonstruoti, ir veikia sąžiningai, atsakingai ir pagarbiai.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 57-59psl. 32-34 pamoka.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)
10.	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Atpažįsta kitų nesaugų elgesį ir paaiškina, koks elgesys bus saugus ir padės saugoti save ir kitus, paaiškina, kas yra išvykimo krepšio paruošimas. Saugiai evakuojasi iš uždarų patalpų, padeda evakuotis draugui. Įvardija saugaus elgesio taisykles gavus informaciją apie pavojų,	„Ką turime žinoti apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir karo metui.“ Krašto apsaugos ministerijos rekomendacijos, 2022m. Lietuvos pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms interneto svetainė. https://lt72.lt	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai (pagal poreikį)

			papasakoja, kokios skubiosios pagalbos tarnybos teikia pagalbą, ir ją apibūdina. Įvardija asmenines savybes, įgūdžius ir gebėjimus, kurie padės išvengti rizikingų situacijų, paaiškina, kokių pirmųjų veiksmų imtis patyrus smurtą ir kas gali suteikti pagalbą/		
11.	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Saugus ir sveikas asmuo ir bendruomenė	Paaiškina kasdienės higienos brandos periodu ypatumus, kas yra sveika gyvensena ir kaip ji padeda siekti išsikeltų tikslų ir saugoti sveikatą. Apibūdina, kas yra sveikatos sutrikimas, paaiškina, kaip atpažinti ir kada reikia kreiptis pagalbos, pademonstruoja pirmosios pagalbos teikimo įgūdžius. Papasakoja apie žalingą alkoholio ir tabako poveikį sveikatai ir gyvybei, įvardija savo vertybes ir nuostatas, kurios padės atsispirti jų vartojimui, argumentuoja.	Socialinis, emocinis ir sveikos gyvensenos ugdymas. Metodinės rekomendacijos. 2023m. 28-33psl. 8-13 pamoka Pagal mokyklos-darželio specialistų parengtą priemonių planą, patvirtintą mokyklos direktorės.	
12.	Apibendrinimas	Anketinė apklausa mokiniams.	Apibendrina informaciją, padaro išvadas. Rezultatus palygina su	Mokyklos-darželio specialistų parengta anketa.	Klasės vadovė, švietimo pagalbos specialistai

			metų pradžioje pateikta anketa.		